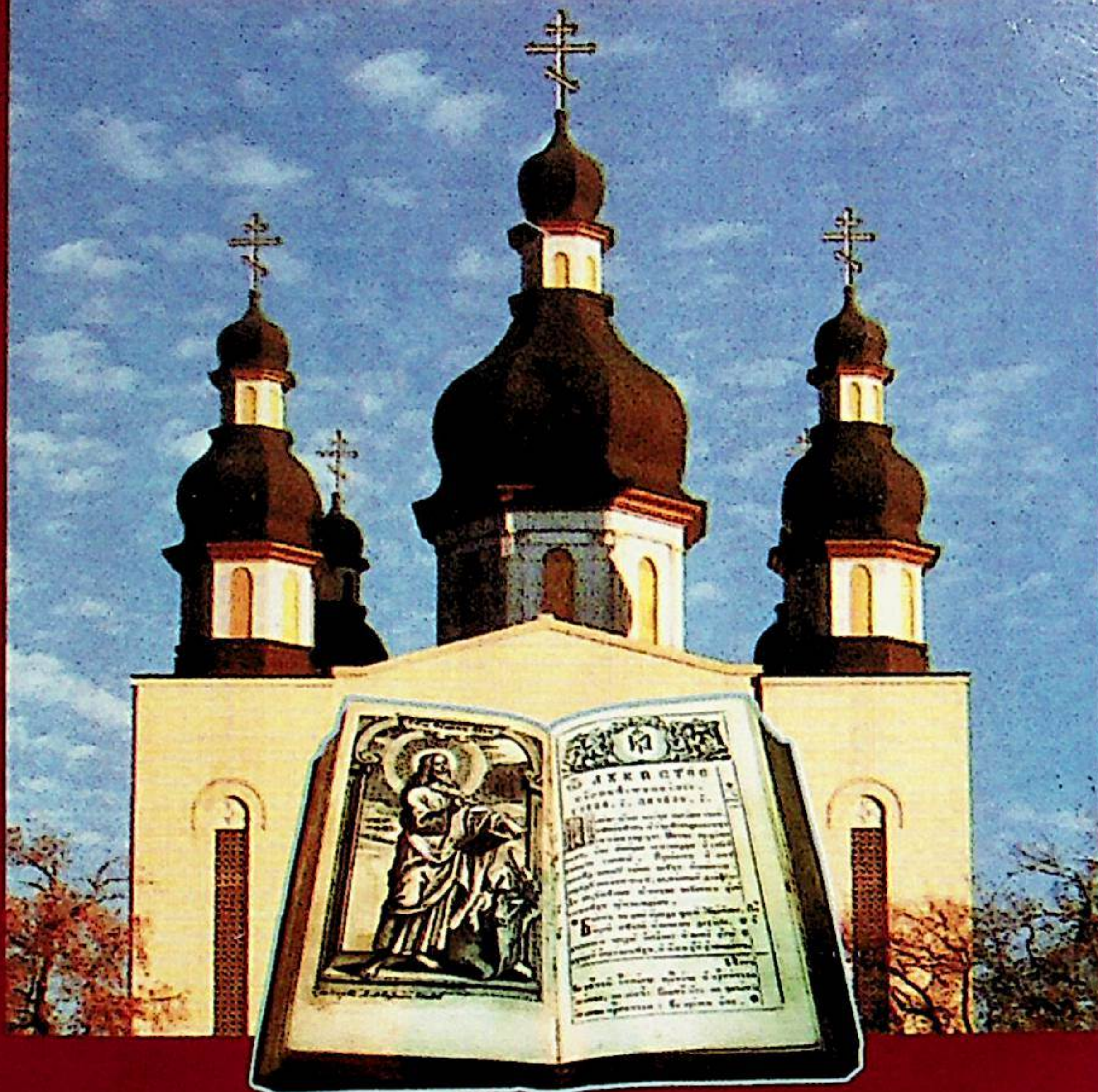

М 1569221

ІВАН ОГІЄНКО
(МИТРОПОЛИТ ІЛАРІОН)

**СЛУЖИТИ
НАРОДОВІ –
ТО СЛУЖИТИ
БОГОВІ**

Твори, залучені до цієї книги, розкривають читачеві одну із граней воістину безцінного таланту, думки і слова автора, уречевлених у неосяжній богословській тематиці. Як учений і предстоятель цілої церкви, митрополит Іларіон був ближчим до Бога, тому так проникливо, переконливо, доступно й зацікавлено міг донести нам все те, що пов'язане з глибинною сутністю створеного Всевишнім світу та найвеличнішої і найдосконалішої його ікони — Людини.

Написані в 40-50-х роках минулого століття, ці твори в Україні видаються вперше.

Для викладачів, учителів, студентів і старшокласників. Усіх, кому небайдужа ідея духовного і національного відродження.

ЗМІСТ

БОГОСЛОВСЬКІ СТУДІЇ МИТРОПОЛИТА ІЛАРІОНА (<i>Микола Тимошик</i>).....	5
СЛУЖИТИ НАРОДОВІ – ТО СЛУЖИТИ БОГОВІ	29
1. Високе значення людини	29
2. Першодруга заповідь Господня	35
3. Православна церква соборна	39
4. Соціальне значення християнства.....	43
5. Найперше наше спасіння — це служба народові.....	47
6. Святі Отці про спасіння в світі	51
7. Зріст нашого Богопізнання й Богослужби.....	54
8. Служба народові — основа й дух Євангелії	57
9. Народ бідує, бо ми не служимо належно йому й один одному	59
10. Ідеологічна основа Української православної церкви — служити народові.....	61
11. Усі ми — діти Господні	63
12. Любити — то служити	65
13. Як треба служити	68
14. Служба народові — це ціль нашого життя для спасіння світу	72
15. Значення праці для народу.....	74
16. Тільки божевільний підмінює Божі закони служення народові на “закони” комунізму.....	75
17. Докази нашої науки з Св. Письма Старого Заповіту... ..	77
18. Докази з Нового Заповіту.....	79
19. Докази з святоотцівської літератури	83
20. Інші докази	87
21. Велика трагедія нашого часу.....	89
22. Російська церква оправдує панщину	93
23. Комунізм убиває людину.....	94
24. Обезцінення людини	97

25. Безмежне значення найпершої Божої заповіді 100

ЯК ЖИТИ ЗА ХРИСТОМ 106

Вступ 107

1. Покора 108

2. Терпіння 112

3. Любов 115

4. Любімо все своє рідне! 121

5. Царство Боже – це наше щастя 124

ВІРА: Слово во врем'я люте 128

1. Що таке віра 128

2. Віра в Бога 129

3. Без віри нема життя 131

4. Без віри нема науки 132

5. Якою мусить бути наша віра 134

6. Як жити вірою 136

7. Сила віри 139

8. Сила віри в житті 140

9. Перепони для віри 144

10. Плоди віри 145

11. Віра приносить щастя людині 147

12. Безвір'я приносить руїну 148

ХРИСТІЯНСТВО І ПОГАНСТВО:

Чого на світі спокою немає 151

Вступ 151

I. НОВИЙ ЗАПОВІТ 152

1. Поганство 152

2. Появлення Нового Заповіту 152

3. Сам Христос – світло для світу 153

4. Новий Заповіт – це реальне життя 154

5. А поганство росло далі.....	154
6. Поганство кинулось на християнство.....	155
II. ВІРА В БОГА	156
1. Конечність віри в єдиного Бога	156
2. Бог – наш отець, а ми – діти його	157
3. Поганство вірить у божків	157
4. Божки комунізму.....	158
5. Європейські соціалісти відмовляються від переслідування релігії.....	159
6. Без віри в Бога людина не може бути людиною	160
III. ПОШАНА ДО КОЖНОЇ ЛЮДИНИ	162
1. Людина – Образ і Подоба Божа.....	162
2. Як любиш Бога, то люби й ближнього	162
3. Хто не любить ближнього, той і Бога не любить.....	163
4. Хто не шанує людини, той не християнин	164
5. У поганстві людину не шанують	164
6. Поділ людства на класи – це поганство	165
7. У християнстві не може бути ворогів.....	166
IV. ЛЮБОВ – ОСНОВА ХРИСТИЯНСТВА	166
1. Чому любов поставлено основою	166
2. Конечна потреба “Символа Життя”.....	168
3. Усякі насилля противні християнству.....	169
4. Поганство не знає любови	171
5. Обманний мир і обманне співіснування.....	171
6. Поганське себелюбство	172
V. ШАНУЙМО Й БЕРЕЖІМО ДУШУ ЛЮДИНИ..	173
1. Душа – основа людини	173
2. Нема живої національної ідеї	174
VI. РОДИНА – ТО ДОМАШНЯ ЦЕРКВА	175
1. Родина нерозірвальна	175
2. Шануймо своїх батьків	176
3. Школа обов’язана навчати релігії	177

4. Поганська родина не міцна	178
5. “Доносьте на батьків!” – навчають комуністи	179

VII. ПРАВДА БОЖА	180
1. Є одна правда – Правда Божа	180
2. Совість – це око Боже в людині	180
3. Обман – основа комунізму	181
4. “Ціль оправдує засоби”	182

VIII. ЦЕРКВА – ОСНОВА НОВОЗАВІТНЬОГО ЖИТТЯ	184
1. Церква – фортеця християнства	184
2. Ціль нашого життя	185
3. Таїнства Христові	187

ЗАКІНЧЕННЯ	189
-------------------------	-----

ТАЇНСТВО ХРЕЩЕННЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ	191
--	-----

I. ТАЇНСТВО ХРЕЩЕННЯ	191
1. Істота Таїнства	191
2. З історії хрещення	194
3. Молитва першого дня над породіллею й дитиною її	196
4. Молитва над жінкою, що передчасно народила	197
5. Наречення імені дитині восьмого дня	199
6. Уцерковлення або вводици	202
7. Приготовлення до Св. хрещення	204
8. Хто може чинити хрещення	205
9. Оглашеніє	206
10. Хрещення	211
11. Погруження-обливання	216
12. Місце хрещення	220
13. Коли хрестити народженого	220
14. Хрещення немовлят	221

15. Восприємники (куми).....	224
16. Коли й як хрестить мирянин	229
17. Хрещення єретиків.....	231
18. Хрещення дорослих	232
19. Пострижини	233
20. Різні випадки при хрещенні.....	234
II: ПЕРЕХРЕЩУВАННЯ	237
1. Перехрещування єретиків у давнину.....	237
а. Поза церквою нема благодатного хрещення	237
б. Таїнства благодатні тільки в церкві.....	238
в. Церковна економія	239
г. У III віці єретиків перехрещували.....	242
д. Римська церква від давнини не перехрещувала..	243
е. Прийняття хрещення у єретиків і на Сході з IV віку.....	247
є. Канон VI Вселенського собору.....	248
2. Перехрещування католиків у Візантії	249
а. Перехрещування латинян по відділі Римської церкви	249
б. Католиків приймали без перехрещення.....	251
в. Греки вертаються знову до перехрещення.....	252
3. Перехрещування в Росії.....	256
а. Перехрещування в XV – XVI віках.....	256
б. Смутна доба в Росії	258
в. Собор 1620 р. постановляє перехрещувати католиків	261
г. Перехрещування за патріярха Никона.....	265
д. Московський Великий собор 1667 р. постановив не перехрещувати католиків	268
е. Поширення не перехрещування і на протестантів.....	270
є. Англікани також не перехрещуються.....	272
4. Перехрещування в Україні	273
а. Перехрещування були як винятки	273
б. В Україні не перехрещували	275
в. Перехрещування українців у Московії	277

ОБОЖЕННЯ ЛЮДИНИ	281
Вступ: Ціль нашого життя	281
1. Призначення Людини — обоження її	282
2. Християнство — віра радісна	285
3. Передвічне призначення Людини на обоження	289
4. Обоження Людини	296
5. Дорога до обоження	299
6. Обоження за Старим Заповітом	305
7. Наука апостола Павла про усиновлення Богом Людини	309
8. Наука Св. Отців і Учителів церкви про обоження Людини	314
9. Ідея обоження в православних Богослужбах	333
10. Гімн Боговтіленню, що принесло обоження Людини	336
11. Живімо завжди з Богом, тоді обожимось	338
12. Рятунок світу — в обоженні Людини	341
 ХРЕСНЕ ЗНАМЕННЯ	 346
I. ІСТОРІЯ ФОРМ ХРЕСНОГО ЗНАМЕННЯ	346
1. Хресне знамення постало ще за апостольських часів	346
2. Перша форма Хресного Знамення — одноперстя	349
3. Спочатку Хресне Знамення клали тільки на чолі	351
4. Початок триперстя	354
5. Триперстя в Україні	355
6. Триперстя — давня форма Хресного Знамення в Московській церкві	357
7. Стоглавий собор 1551 р. у Москві запровадив двоперстя	359
8. Двоперстя в Московській церкві до патріярха Никона	362
9. На святій горі Афоні спалили московські книжки з наукою про двоперстя	366
10. Московський патріярх Никон змінив двоперстя на триперстя	367

11. Собор 1656 р. змінив двоперстя на триперстя	371
12. Розкол і засуд його соборами	373
13. “Коротке вяснення” Хресного Знамення: як треба хреститися	376

II. БОГОСЛОВСЬКЕ ВИЯСНЕННЯ ТРИПЕРСНОГО ХРЕСНОГО ЗНАМЕННЯ	379
1. Хрест дохристиянського часу	379
2. Старозавітні прообрази про хреста	381
3. Хресне Знамення — це православне ісповідання віри в Христа	386
4. Хресне Знамення — це образний православний Символ Віри	388
5. Перстозложення	389
6. Триперстя нагадує нам про Святу Тройцю	390
7. Два останні пальці визначають богочоловіцтво	392
8. Хресним Знаменням ми завжди нагадуємо собі про розп'ятого Ісуса Христа	394
9. Хресним Знаменням ми показуємо також свою надію на Бога й любов до нього	396
10. Як треба хреститися	398
11. Як хрестяться католики	401
12. Що й як промовляти при Хресному Знаменні	405
13. Коли треба хреститися	408
14. Хрест і Хресне Знамення в Богослужбах	410
15. Богослужбове богословіє про Хреста	413
16. Символіка Хреста. Благословення дикирієм і трикирієм	418
17. Сила Хресного Знамення	421
18. Значення Хреста Хресного Знамення	423
19. Благословення	428

КОМЕНТАРІ (Микола Тимошик)	435
---	------------

ЗМІСТ	439
--------------------	------------